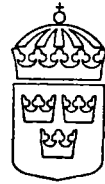

Regeringens skrivelse

1985/86: 66

med redogörelse för verksamheten inom
Europarådets ministerkommitté under år
1984

Skr.
1985/86: 66

Regeringen överlämnar till riksdagen enligt bifogade utdrag ur regeringsprotokollet den 14 november 1985 redogörelse för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté under år 1984.

På regeringens vägnar

Ingvar Carlsson

Sten Andersson

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 14 november 1985

Närvarande: statsrådet I. Carlsson, ordförande, och statsråden Feldt, Sigurdson, Gustafsson, Leijon, Hjelm-Wallén, Peterson, Andersson, Bodström, Göransson, Gradin, Dahl, R. Carlsson, Holmberg, Hellström, Johansson, Hulterström, Lindqvist.

Föredragande: statsrådet Andersson.

Skrivelse med redogörelse för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté under år 1984

I resolution 319 (1966) om förbindelserna med de nationella parlamenten uppmanar Europarådets rådgivande församling regeringarna att årligen lägga fram en rapport om verksamheten i Europarådets ministerkommitté inför sina parlament. Regeringen har lämnat riksdagen sådana redogörelser för åren 1967–83, senast med skr. 1984/85: 68. En redogörelse för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté under år 1984 har utarbetats inom utrikesdepartementet efter samråd med cheferna för justitie-, social-, utbildnings-, jordbruks-, arbetsmarknads-, bostads-, industri- och civildepartementen. Redogörelsen bör fogas till regeringsprotokollet i detta ärende som *bilaga*.

Jag hemställer att regeringen till riksdagen överlämnar den inom utrikesdepartementet upprättade redogörelsen för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté under år 1984.

Regeringen beslutar i enlighet med föredragandens hemställan.

Redogörelse för verksamheten inom Europarådets ministerkommitté under år 1984.

I. Ministerkommittémöten

1. Allmänt

Ministerkommittén höll två möten under år 1984 medan ställföreträdarna samlades tolv gånger. Till de sistnämnda har av praktiska skäl delegerats rätten att behandla och fatta beslut i ärenden inom ministerkommitténs kompetensområde när ministrarna inte är samlade.

Fem fackministerkonferenser arrangerades inom Europarådet under året. Sålunda avhölls en miljöministerkonferens den 22–24 februari i Athén, idrottsministerkonferens den 15–16 maj på Malta, kulturministerkonferens den 23–25 maj i Berlin, ministermöte inom Pompidougruppen den 12–13 september samt kommunministerkonferens den 6–8 november i Rom.

Europarådets budget uppgick år 1984 till ca 310 miljoner franska francs (FF). Sveriges bidrag var totalt 11,5 miljoner FF.

2. 74:e ministerkommittémötet

Europarådets 74:e ministerkommittémöte hölls den 10 maj i Strasbourg under ordförandeskap av den danske utrikesministern Uffe Elleman-Jensen. Den svenska delegationen leddes av dåvarande utrikesminister Lenart Bodström.

På dagordningen för mötet stod bl. a. Europarådets roll och samarbetet med EG, förbindelserna öst/väst och nord/syd samt situationen i Turkiet.

Vad gäller relationerna mellan Europarådet och EG underströks i diskussionen bl. a. Europarådets roll som en länk mellan EG och de övriga demokratiska länderna i Europa. Flera talare ansåg det inte möjligt att upprätthålla en strikt gränslinje mellan Europarådets och EG:s verksamhet inte minst eftersom EG i sin strävan efter en politisk union i efterhand måste öka sitt verksamhetsområde. Däremot fanns det områden – t. ex. juridiskt samarbete och kommunala frågor – där Europarådet hade unik erfarenhet och kompetens varför detta samarbete borde utvidgas. I ett anförande betonade den schweiziske utrikesministern Aubert att EG:s expanderande verksamhet på många sätt kunde ses som ett hot mot Europarådet. För att råda bot på detta måste rådet koncentrera sin verksamhet och förbättra sina arbetsmetoder. Han såg därför med tillfredsställelse på de aktiviteter som bedrevs inom ställföreträdarkommitténs arbetsgrupper.

Öst-västfrågorna behandlades denna gång mycket översiktligt. Beträffande nord-syd konstaterade ordföranden Elleman-Jensen att det faktum att Västeuropa utgjordes av de i-länder med de mest omfattande förbindelserna med u-länderna medförde också ett särskilt ansvar. Därför var det glädjande att den s. k. Lissabon-deklarationen hade kunnat antas. Frågan var emellertid vad Europarådet kunde göra mer konkret mot bakgrund av

att nord-sydfrågorna redan behandlades av en lång rad multilaterala organisationer. Han ansåg att Europarådet bl. a. skulle kunna bidra till att öka allmänhetens medvetande om dessa frågor. Rådet skulle kanske även tillsammans med medlemsländerna kunna bidra till en ökad konsensus beträffande inriktning och innehåll i nord-syddialogen.

Läget i Turkiet hade även denna gång på svenskt initiativ tagits upp som en särskild punkt på dagordningen. Den turkiske utrikesministern Halefoglu inledde med en redogörelse för situationen i sitt land. Han pekade därvid på de kommunala val som ägt rum den 25 mars. I de kommunala valen hade alla politiska partier deltagit, menade Halefoglu. Valresultatet hade bekräftat stödet till premiärminister Özals Moderlandsparti. Valet innebar att demokratiseringsprocessen i Turkiet tog ytterligare viktiga steg framåt. Vidare hade regeringen upphävt krigslagarna i 13 provinser. Anklagelserna från utlandet om kränkning av de mänskliga rättigheterna i turkiska militärfängelser hade lett till att en undersökningskommission tillsatts. I sammanhanget erinrades också om det besök som några av parlamentariska församlingens kommittémedlemmar gjort i Turkiet nyligen varvid möjligheter givits att besöka militära fängelser och tala med fångar enligt eget önskemål. Han underströk att den uppgift Turkiet hade förelagts inte var enkel. Detta beroende på att man måste undanröja terrorismen och upprätta lag och ordning i landet samtidigt som demokratin måste återställas på en så fast grund att den tidigare kaotiska situationen inte återuppstod.

Utrikesminister Bodström framhöll att situationen i Turkiet diskuterats vid samtliga ministerkommittémöten sedan militärkuppen 1980. Det var naturligt att så skett eftersom demokrati och mänskliga rättigheter var synnerligen viktiga frågor inom Europarådet. För första gången på tre år representerades Turkiet nu av en civil regering. Denna utveckling välkomnades av Sverige. Det gällde även de kommunala valen som ägt rum nyligen varvid deltagande av ytterligare några partier tillåtits. Fortfarande hade dock Turkiet en lång väg att gå innan demokrati i egentlig mening införts. Situationen beträffande de mänskliga rättigheterna förblev en fråga som måste följas med stor oro. Fortfarande utdömdes dödsstraff, förekom tortyr och pågick massrättegångar mot fackföreningarna, vilket nödvändiggjorde att situationen hölls under fortsatt uppsikt av Europarådet. En allmän amnesti skulle innebära ett viktigt steg mot demokrati.

Liknande inlägg gjordes bl. a. av Danmark, Frankrike, Nederländerna och Norge.

3. 75:e ministerkommittémötet

Årets andra ministerkommittémöte hölls den 21–22 november under franskt ordförandeskap. Den svenska delegationen leddes av utrikesminister Lennart Bodström.

Europarådets nye generalsekreterare Marcelino Oreja deltog för första gången i sin nya egenskap och välkomnades med önskan om framgång i satsningen på att öka Europarådets roll. I sin rapport till ministermötet betonade Oreja vikten av att stärka Europarådets politiska roll, bl. a.

genom att utveckla dialogen mellan ministrarna och göra den mer intressant och attraktiv, genom att utveckla förbindelserna mellan ministerkommittén och parlamentariska församlingen samt genom att öka prioriteringen och koncentrationen inom verksamhetsprogrammet ("göra mindre, men bättre och snabbare"). Han tog också upp frågan om relationerna mellan Europarådet och EG "två organisationer för ett gemensamt Europa".

Vid mötet diskuterades framförallt rådets roll för en europeisk enhet, men även förhållandet öst-väst och den europeiska säkerheten samt nord-sydfrågan.

En huvudfråga under ministermötet gällde församlingens beslut att tillsätta en särskild kommitté bestående av framstående statsmän med uppgift att bl. a. framlägga förslag syftande till att stärka samarbetet mellan Europas alla demokratiska stater. Förslaget hade inom församlingen utarbetats av Norge och inom ministerkommittén särskilt drivits från norsk sida. Flera talare pekade på vikten av att undvika ett vidgat gap mellan EG:s medlemsstater och övriga Europarådsländer inte minst i ljuset av gemenskapens utvidgning från 10 till 12 medlemmar. I detta sammanhang var en vidgad politisk dialog inom Europarådet betydelsefull. Det underströks vidare att kommissionen borde arbeta snabbt och lägga fram konkreta förslag. Utrikesminister Bodström framhöll behovet av större politisk styrning av verksamheten genom en starkare prioritering av Europarådets olika aktiviteter. Han uttalade sin tillfredsställelse över beslutet att tillsätta den nämnda kommissionen. Den politiska dialogen inom Europarådets ram var av stort intresse för Sverige. Dessa diskussioner borde inte syfta till en koordinering av de olika ländernas ståndpunkter i utrikespolitiska frågor utan innebära ett fördjupat och intensifierat åsiktsutbyte i politiska frågor.

Vad gäller öst-västrelationerna kom diskussionen härom att i hög grad kretsa kring Stockholms-konferensen. Utrikesminister Bodström konstaterade att vissa framsteg kunde noteras i konferensens arbete men dessa var begränsade p. g. a. fortsatt kylslagna relationer mellan framförallt supermakterna. Visst närmande hade dock ägt rum vad gällde icke-användning av våld, en fråga som inledningsvis hade skapat väsentliga svårigheter. Vidare hade en viss gemensam grund skapats beträffande utvidgning av existerande förtroendeskapande metoder.

Nord-sydfrågorna koncentrerades kring den konferens på temat "Nord/syd: Europas roll", som ägt rum i april i Lissabon och den deklARATION som antagits vid detta tillfälle. Allmänt välkomnades det faktum att Europarådet numera blivit ett viktigt forum för de europeiska staternas diskussion om nord-sydproblematiken.

Utvecklingen i Turkiet – återinförandet av demokratin och iakttagandet av mänskliga rättigheter – har varit ett återkommande ämne på dagordningen för ministerkommitténs möten de senaste åren. Denna gång var avsikten att Turkiet-frågan endast skulle kommenteras under ministrarnas formella samråd. Turkiet tog emellertid initiativet till en längre diskussion om läget i landet genom att vid det informella mötet på nytt resa frågan om ordförandeskapet i ministerkommittén. Resultatet blev från turkisk syn-

punkt en missräkning, en utgång som efter stf-kommitténs behandling av samma fråga den 22 oktober inte kan ha kommit som någon överraskning, men som nu framtvings av inrikespolitiska skäl i Turkiet. Vid det formella mötet den 22 november konstaterade den franske ordföranden, att ärendet inte stod på dagordningen och därför inte kunde bli föremål för behandling. På fråga av den svenske utrikesministern fastslog ordföranden därtill att det turkiska önskemålet om ordförandeskap inte kan avgöras, förrän utrikesministrarna på nytt tagit ställning till frågan vid mötet i april.

II. Verksamheten inom organisationens åtta huvudsektorer

1. Mänskliga rättigheter

Arbetet inom denna sektor har bedrivits i huvudkommittén för mänskliga rättigheter (CDDH) och i fyra expertkommittéer.

Sedan ministerkommittén fattat beslut om att en europeisk ministerkonferens om mänskliga rättigheter skall äga rum i Wien den 19–20 mars 1985 har en särskild kommitté förberett konferensen. Konferensen skall behandla tre ämnen, nämligen dels utvärdering och konsolidering av Europarådets hittillsvarande verksamhet inom de mänskliga rättigheternas område, särskilt kontrollorganens (domstolens och kommissionens) funktion, dels Europarådets roll i det fortsatta förverkligandet av de mänskliga rättigheterna och dels mänskliga rättigheter i relation till framstegen inom medicin, biologi och biokemi. Diskussionen i dessa ämnen skall föras mot bakgrund av rapporter som utarbetats av respektive Schweiz, Österrike och Frankrike. Vidare är avsikten att ministerkonferensen skall uppmärksamma situationen för mänskliga rättigheter världen över, sannolikt genom antagande av en deklaration.

Huvudkommittén antog för sin del ett förslag till protokoll till den europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna. Protokollet, för vars innehåll en redogörelse lämnas nedan i avsnittet om DH-PR:s verksamhet, skall lämnas till ministerkommittén för antagande och beslut om att protokollet skall öppnas för undertecknande. Vidare har huvudkommittén under sina två möten dryftat utarbetade förslag till riktlinjer angående vägran av samvetsskäl att göra militärtjänst. En företrädare för Amnesty International har därvid haft tillfälle att som observatör framföra synpunkter på arbetet. Man är i kommittén närmast inställd på att försöka utforma en rekommendation som skall underlätta en harmonisering av medlemsländernas lagstiftning i ämnet. Detta ärende blir föremål för fortsatt behandling under år 1985.

Huvudkommittén har preliminärt studerat ett antal förslag som framförts vid ett kollokvium om "Utlänningars mänskliga rättigheter i Europa" som ägde rum i Funchal, Madeira förra året.

Huvudkommittén godkände slutrapporten från den expertkommitté (DH-WPP; se vidare nedan) som tillsatts för att granska en studie om kvinnors situation i den politiska processen. CDDH samtyckte till att två

särskilda studier görs under år 1985 och beslöt föreslå generalsekreteraren att låta konsulter utföra dessa. Huvudkommittén samtyckte också i princip till att tillsätta en arbetsgrupp under år 1987. Med hänsyn till ämnets betydelse beslöt CCDH föreslå att rapporten distribueras till intresserade kretsar.

Huvudkommittén höll en inledande diskussion om ett förslag till tilläggsprotokoll rörande ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter (se vidare avsnittet om DH-EX). Behandlingen av detta ärende fortsätter under år 1985.

Expertkommittén för förbättrande av proceduren enligt den europeiska MR-konventionen (DH-PR) fortsatte och avslutade under årets tre möten arbetet på att utforma ett protokoll om ett kammarsystem i kommissionen för de mänskliga rättigheterna. Kommitténs mandat är att med särskild förtur granska vad som kan göras för att förenkla och påskynda proceduren inför europarådsorganen mot bakgrund av det ökade antalet individuella klagomål. Tyngdpunkten i kommitténs arbete har legat på proceduren inför kommissionen, där problemet är mest akut. Enligt protokollet får kommissionen möjlighet att sätta upp kammare bestående av minst sju ledamöter för behandlingen av individuella klagomål. Vissa frågor kan även avgöras av en kommitté bestående av minst tre ledamöter. Enhälighet krävs dock i så fall.

Expertkommittén för utvidgning av de i den europeiska MR-konventionen upptagna rättigheterna (DH-EX) avslutade under årets första möte arbetet på ett tilläggsprotokoll som upptar fyra ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter. Dessa avser rätten till ersättning i samband med expropriation, jämställdhet mellan män och kvinnor i arbetslivet (2 artiklar) samt rätten till kostnadsfri obligatorisk undervisning. Förslaget har överlämnats till huvudkommittén för mänskliga rättigheter. Kommitténs andra möte ägnades åt förslaget att utforma en europeisk konvention mot tortyr. Avsikten är att upprätta en särskild kommission och ett system för berök på platser i de anslutna staterna där personer berövats friheten, t. ex. polisstationer och fängelser. Det förbud mot tortyr som finns i artikel 3 i konventionen skulle därmed kompletteras och stärkas i preventivt syfte. Detta arbete befinner sig ännu i ett inledande skede.

Expertkommittén för information och undervisning om mänskliga rättigheter (DH-ED) har ägnat särskild uppmärksamhet åt dessa frågor både när det gäller skolundervisningen och informations- och undervisningsmaterial till speciella yrkesgrupper. Arbetet på en handbok om mänskliga rättigheter för polisutbildning har avslutats. En liknande publikation för kriminalvårdschefer är under utarbetande. Andra målgrupper där arbete med informationsmaterial om mänskliga rättigheter har påbörjats är journalister och socialarbetare. Flera andra projekt rörande undervisning om mänskliga rättigheter vid juridiska fakulteter och inom sociologi och psykologi fortsatte under året liksom arbetet med publikationer i ämnet och med informationsmöten.

År 1983 tillsatte huvudkommittén för mänskliga rättigheter en expertkommitté (DH-WPP) för att granska en studie om kvinnors situation i den politiska processen. Studien har utförts av konsulter.

Kommittén har hållit två möten, det första i december 1983 och det andra i maj 1984.

Kommittén överlämnade en rad rekommendationer till huvudkommittén samt föreslog att vidtagna åtgärder borde utvärderas genom en särskild arbetsgrupp år 1987.

Slutligen bör här antecknas att Sverige den 9 februari 1984 ratificerade protokoll nr 6 till den europeiska konventionen om de mänskliga rättigheterna rörande avskaffande av dödsstraff i fredstid. Protokollet väntas träda i kraft under första hälften av år 1985. Vidare undertecknade Sverige den 22 november 1984 protokoll nr 7 till konventionen. I protokollet uppställs garantier för vissa ytterligare rättigheter, bl. a. rätt till prövning i två olika instanser av brottmål, rätt till ersättning för oriktiga brottmålsdomar och krav på lika behandling av makar i vissa familjerättsliga frågor. Protokollet, som skall ratificeras, har ännu inte trätt i kraft.

2. Sociala frågor och arbetsmarknadsfrågor

a) Social trygghet

Ställföreträdarkommittén antog den 7 december 1984 en rekommendation R(84)24 till medlemsstaterna om socialförsäkringens medverkan i förebyggande åtgärder. Rekommendationen, som hade utarbetats av huvudkommittén för social trygghet i samarbete med huvudkommittén för hälsovårdsfrågor, understryker vikten av förebyggande åtgärder inom alla områden av den sociala tryggheten såväl i den enskildes intresse som i samhällets. Därför uppmanas medlemsstaterna att främja utvecklingen av förebyggande åtgärder inom socialförsäkringen, där inte ansvaret för sådana åtgärder åvilar andra organ, och i det syftet genomföra ett antal åtgärder som närmare beskrivs i en bilaga till rekommendationen. Bland förordade åtgärder kan nämnas hälsoundersökningar, mödravård, arbetarskyddsåtgärder, flexibla pensionsvillkor och social service för barnfamiljer.

Ställföreträdarkommittén antog samtidigt resolutionerna CSS(84)1-11 om efterlevnaden av den europeiska socialförsäkringsbalken och protokollet till denna balk under den gångna rapporteringsperioden. Resolutionerna gällde Belgien, Danmark, Förbundsrepubliken Tyskland, Island, Luxemburg, Nederländerna, Norge, Schweiz, Storbritannien, Sverige och Turkiet. Mot Sveriges tillämpning av instrumenten riktades liksom tidigare ingen anmärkning.

I huvudkommittén fortsatte under året arbetet på en revision av socialförsäkringsbalken. Jämsides med utarbetandet av nya standardnormer kommer också en förklarande rapport att färdigställas. Slutförandet av detta arbete har fördröjts till följd av brist på resurser, men kommittén har som mål att fullborda revisionen senast år 1986.

En ny expertkommitté tillsattes för att studera frågor om förenkling och rationalisering av socialförsäkringen. Samma kommitté fick också i uppdrag att undersöka vilka konkreta behov som finns av vidareutbildning för tjänstemän i de nationella förvaltningarna och möjligheterna att tillgodose

dessa behov, eventuellt genom kurser på försöksbasis. En annan expertkommitté arbetade med frågan om socialförsäkringens medverkan i arbetsmarknadspolitiken. Åter andra kommittéer ägnade sig åt frågor om en utsträckning till hela befolkningen av sjukvårdsförmånerna och ålders- och förtidspensioneringen. Under året fortsatte slutligen i en särskild ämbetsmannakommitté förberedelserna för 1985 års ministerkonferens i Grekland med temat "Den sociala tryggheten i tider av ekonomisk kris".

b) Socialtjänst och arbetsmarknadsfrågor

Huvudkommittén för social- och arbetsmarknadsfrågor (CDSO) har under år 1984 hållit två ordinarie möten i april och oktober och ett extra möte i juli. Vad gäller arbetsmarknadsfrågor är det främst två ämnen som behandlats, nämligen dels arbetstagares mötesrätt och rätt att få information om företagets ekonomiska situation och dels tillfälliga arbetsförmedlingsbyråer. I det senare ämnet presenterade en studiegrupp en rapport om förhållandet i olika medlemsländer under rubriken "Temporary Employment Business". Vid behandlingen av dessa frågor var arbetsmarknadens parter inbjudna att delta.

Ett positivt inslag under år 1984 var att internationella arbetsorganisationen (ILO) hade sânt en observatör till mötet i oktober. ILO-representanten deltog aktivt i debatten och framhöll liksom flera av CDSO-ledamöterna hur viktigt det är att Europarådet och ILO samarbetar, bl. a. för undvikande av onödigt dubbelarbete.

Kommittén godkände även under året ett utkast till tilläggsprotokoll och appendix till den europeiska sociala stadgan.

Förberedelsearbetet inför Europarådets tredje arbetsmarknadsministerkonferens i januari 1986 i Spanien fortsatte under året.

c) Migration

Huvudkommittén för migrationsfrågor (CDMG) har under år 1984 inlett uppföljningen av 1983 års europeiska migrationsministerkonferens i Rom. I detta arbete ingår bl. a. planeringen av två möten under år 1985 om s. k. illegal invandring och förberedelserna för Europarådets tredje migrationsministerkonferens, som skall äga rum i Portugal år 1986.

Kommittén har under året, i en särskild arbetsgrupp, fortsatt kartläggningen av dubbelt medborgarskap och tagit emot slutrapporten om handikappade invandrare. En preliminär rapport om invandrares boende har diskuterats.

Kommittén har fortsatt sitt arbete med frågor kring fientliga hållningar och handlingar gentemot invandrare.

Kommittén har genomfört ett seminarium bl. a. om relationer mellan invandrare och majoritetsbefolkning samt mellan invandrare och myndigheter och andra offentliga organ. Dessutom behandlades massmedias roll för utvecklingen av dessa relationer.

Kommittén har tillsammans med huvudkommittén för kultur- och utbildningsområdet (CDCC) diskuterat en reorganisering av programmet för de

s. k. experimentklasserna för invandrabarn. De båda kommittéerna har enats om att föreslå en gemensam styrgrupp för programmet, vilket framöver kommer att ges en bredare inriktning som syftar till interkulturell undervisning.

d) Jämställdhetsfrågor

Kommittén för jämställdhet mellan kvinnor och män (CAHFM) höll sitt tredje möte i februari 1984. Kommittén granskade härvid i enlighet med sitt mandat de åtgärder som vidtagits inom Europarådets olika verksamhetsområden för att främja jämställdhet mellan kvinnor och män. Det under år 1980 antagna handlingsprogrammet för jämställdhet mellan könen och ministerkommitténs budskap år 1981 till berörda kommittéer att verka för jämställdhetsprincipen är riktlinjer för detta arbete.

På förslag från jämställdhetskommittén antog ministerkommittén i september 1984 rekommendationen R(84)17 om jämställdhet mellan kvinnor och män i massmedia. Rekommendationen är ett resultat av det seminarium med samma tema som kommittén arrangerade i juni 1983 i samarbete med massmediakommittén.

Jämställdhetskommittén uttryckte vid sitt tredje möte bekymmer över den sneda könsfördelningen inom Europarådets parlamentariska församling och rådets olika kommittéer. På dess förslag beslöt ministerkommittén i september 1984 att anmoda medlemsländerna att rapportera om tillämpningen av rekommendationen R(81)6 om kvinnors och mäns deltagande i lika omfattning i Europarådets kommittéer och andra organ.

I oktober 1984 beslöt ministerkommittén att uppdraga åt CAHFM att förbereda den första jämställdhetsministerkonferensen inom Europarådets ram, vilken på franskt initiativ föreslagits äga rum i början av år 1986 i Strasbourg. Konferensen blir en uppföljning på europeiskt plan av FN:s tredje kvinnokonferens, som hölls i Nairobi i juli 1985.

e) Befolkningsstudier

Kommittén för befolkningsstudier (CDDE) hade sitt årliga möte i juni 1984. Man utbytte då synpunkter på den demografiska utvecklingen i medlemsländerna. Länderrapporterna har numera sammanställts i publikationen: Recent Demographic Developments in the Member States of the Council of Europe (CCDE(84)3 final).

En rapport om vilka organ m. m. som arbetar inom det demografiska området i de olika länderna har också sammanställts under titeln: Exchange of Views on the Composition, Functions and Work of National Advisory Bodies in the Demographic Field (CDDE(84)4 final).

Expertkommittén för invandrare har vidare avslutat sitt arbete. Kommitténs rapporter avses att publiceras i Europarådets serie Population Studies.

Under året har två rapporter kommit ut i denna serie:

Socio-Economic Differences in Mortality in Europe (Population Studies No 9).

Availability of Information on Morbidity: Statistics Regularly Compiled in Council of Europe Member States (Population Studies No 10).

Skr. 1985/86: 66

Expertkommittéerna för fruktsamhet (8.1.4), för skilsmässor och omgiften (8.1.5) samt för studier av åldersstrukturen (8.1.6) fortsätter sitt arbete.

3. Utbildning, kultur och idrott

a) Utbildning och kultur

Kulturstyrelsen (CDCC) är det samordnande organet för frågor inom kultur- och utbildningsområdet.

Frågor rörande högre utbildning och vissa forskningsfrågor handläggs av en särskild kommitté "Standing Conference for University Problems" (CC-PU). Denna är underställd CDCC som skall godkänna dess budget och program. Under året har kommittén arrangerat en konferens om internationell rörlighet för lärare och forskare.

Den första europeiska forskningsministerkonferensen arrangerades i Paris i september 1984 på inbjudan av den franska regeringen. Konferensen resulterade i såväl en allmän deklARATION om europeiskt forskningssamarbete som två rekommendationer, en om samarbete inom grundforskning och en om åtgärder för ökad rörlighet för forskare och forskarstuderande.

Arbetet i kulturstyrelsen bedrivs i form av projekt, konferenser och serviceaktiviteter.

Den dominerande frågan i CDCC har varit samarbetet på kulturområdet och kommitténs arbetsformer. Ett förslag från Sverige om länderförhör på kulturområdet har diskuterats och Sverige har inbjudit till ett seminarium i frågan under år 1985.

På skolområdet pågår projekt rörande vuxenutbildning, moderna språk, invandrarfrågor och grundskolans låg- och mellanstadium.

På kulturområdet har under året påbörjats ett projekt om lokal och regional kulturpolitik. Därutöver pågår ett projekt om kulturindustrier.

Under året har hållits en kulturministerkonferens i Berlin. Vid detta tillfälle undertecknade ministrarna en europeisk deklARATION om kulturella målsättningar.

b) Idrott

Under år 1984 har frågor om idrottsverksamheten inom Europarådet koncentrerats till idrottsministerkonferensen på Malta, som ägde rum i maj. Samtliga berörda länder deltog i konferensen, varav 15 på minister- eller statssekreterarnivå.

Bland de frågor som avhandlades kan nämnas doping samt våld i samband med idrott, ämnen som under året blivit föremål för rekommendationer från ministerkommittén. Vidare lyckades Sverige på ministerkonferensen få till stånd ett beslut om utbyten av information om diskriminatoriska åtgärder inom idrotten, inklusive apartheid.

4. Ungdomsfrågor

a) Europeiska ungdomsfonden

Sverige har liksom tidigare år tillsammans med andra medlemsländer lämnat frivilliga bidrag till fondens verksamhet utöver de medel som reguljärt anslås. Fonden ger på ansökan bidrag till verksamheter ordnade av europeiska ungdomsorganisationer.

b) Europeiska ungdomscentret

Ungdomscentret har under året arrangerat ett antal kurser om aktuella ungdomsfrågor samt språkkurser.

5. Hälsovård

Huvudkommittén för hälsovårdsfrågor (CDSP) har under året hållit två möten och därvid slutbehandlat rekommendation om förebyggande av sjukhusinfektioner, rekommendation och rapport om läkares skyldigheter mot sina patienter (tillsammans med huvudkommittén för juridiskt samarbete, CDCJ) och rekommendation med en modell för kursplan för utbildning av specialister i blodtransfusion. Kommittén har också godkänt för publicering rapporter om barnhälsovård, utvärdering av screeningmetoder i förebyggande syfte och om strategier i fråga om annonsering i syfte att bekämpa rökning, överkonsumtion av alkohol och narkotikamissbruk.

I samarbete med kommittén har också dels förberetts och avhållits ett multidisciplinärt symposium i Paris i maj 1984 om hälsoproblem i arbetslivet, dels förberetts ett hälsovårdsministermöte om psykisk hälsa i framtiden i Stockholm i april 1985.

Kurser har också anordnats i blodtransfusion (Oslo) och förebyggande av sjukhusinfektioner (Turkiet).

Under år 1985 planeras arbete pågå på följande områden, utöver samarbetet i blodfrågor och stipendieverksamheten som har permanent karaktär: pilotprojekt i fråga om förebyggande av missbruk, identifiering av större aktuella hälsoproblem i Europa och diskussion om hur redan antagna riktlinjer förhåller sig till dessa problem, lärarnas uppgifter och utbildning i hälsoupplýsning, hälso- och sjukvårdspersonalens roll och utbildning i förebyggande verksamhet inkl. hälsoupplýsning, organisation av hälso- och sjukvård för gamla i hemmet, organisation av förebyggande verksamhet inom primärvården, effekter på hälsan av långvarig arbetslöshet, datoranvändning inom hälso- och sjukvården, nya trender i organisationen av psykiatrisk hälso- och sjukvård inom primärvården samt tillsyn och screeningtekniker beträffande äldre. Vidare kommer att anordnas en konferens om immunologiska reaktioner i samband med transplantation i Strasbourg i mars 1985 och en kurs i förebyggande av sjukhusinfektioner på Cypern.

a) Miljöfrågor

Den vid miljöministerkonferensen i Bern den 19–21 september 1979 öppnade konventionen rörande skyddet av vilda växter och djur i Europa och deras naturliga biotoper, har trätt i kraft sedan den ratificerats av erforderligt antal stater. Sammanlagt 14 stater har jämte EG hittills ratificerat men ännu saknas exempelvis Frankrike, Storbritannien och Spanien. Sverige ratificerade konventionen under år 1984.

Ändamålet med konventionen är att förbättra skyddet och vården av den vilda faunan och floran med särskild tonvikt lagd på utrotningshotade, sårbara och sällsynta arter och deras biotoper. Flyttande och endemiska arter nämns som särskilt angelägna. Som appendix till konventionen har fogats förteckningar på växt- och djurarter, som skall åtnjuta skydd. Ytterligare arbete med formerna för urval och skydd av lokaler – biotoper återstår.

I resolutionerna (79)9 och (79)10 fastlades regler för "det europeiska nätverket av biogenetiska reservat", vilket syftar till att bevara representativa naturtyper och landskap. Arbetet med utväljandet av avsättandet av biogenetiska reservat pågår i medlemsländerna. Våtmarker, hedar och havsstrandängar hör till de naturtyper, som i första omgången skall inrymmas i nätverket. Hotade däggdjur-, fågel- och groddjursarter samt vissa grupper av evertebrater (rygggradslösa djur) ägnas särskilt intresse. Sverige har anmält ett antal områden, mest myrmarker till nätverket.

Arbetet inom Europeiska naturvårds- och naturresurskommittén (CDSN) har koncentrerats till frågor om natur- och landskapsvård, mark för friluftsliv samt skydd för hotade växt- och djurarter. Speciella studier rörande olika naturtyper som hedar, kalkområden, marina områden m. fl. samt om olika djur- och växtgrupper pågår och publiceras varefter de färdigställs. Detta gäller för grupper som däggdjur, fåglar, grod- och kräldjur, fiskar och vissa evertebratgrupper som fjärilar samt för kärlväxter.

Arbetet med naturvårdens plan- och skötselfrågor har varit föremål för omorganisation för att bredda verksamheten. Frågor rörande tätorternas närmiljö samt bevarandet av jord- och skogbrukslandskapets mångfald prioriteras.

Information och naturvårdsundervisning ägnas stor uppmärksamhet. Bland aktuella frågor kan nämnas naturvårdsundervisning i samband med jord- och skogsbruk. Här kan särskilt hänvisas till arbetet inom Europarådets "Information Centre for Nature Conservation" och pågående kampanjer.

En fackministerkonferens hölls i Grekland i april 1984. Den behandlade särskilt frågor om skydd av kuster och stränder.

b) Regional planering, byggnadsvård och stadsplanering

Huvudkommittén för regional planering (CDAT) avslutade under år 1984 en expertstudie angående kustplanering. Kommittén har beslutat att fortsätta arbetet med dessa frågor bl. a. genom ett seminarium angående

utveckling och planering av kustregioner i Cuxhaven i maj 1985. I maj 1984 hölls ett seminarium i Lillehammer om kartografiska metoder för att underlätta medborgarinflytandet i den fysiska planeringen.

Kommittén har under året aktivt deltagit i förberedelserna till den sjunde europeiska planministerkonferensen (CEMAT) i oktober 1985 i Nederländerna med huvudtema "Beslutsprocessens utveckling i regional planering med avseende på decentralisering och samarbete över nationsgränserna".

Inom stadsplaneringsområdet hölls under året tre seminarier i samarbete med andra kommittéer, organisationer och länder, nämligen "The Role of the Architect in Urban Development", "Urban renaissance in schools" samt "Europe and the United States: new design in the city fabric – negotiating for quality".

Centralt inom kommitténs båda ansvarsområden ligger ett projekt rörande "Conservation policies and urban management". Ett rundabordssamtal kring detta ämne hölls i Nicosia i november och en uppföljande konferens är planerad att äga rum i Bretagne under år 1986.

På byggnadsvårdssidan har 1984 arbetet med att ta fram en konvention prioriterats högst av kommittén. Arbetet kunde i sina huvuddrag slutföras under året och konventionen beräknas öppnas för anslutning vid 1985 års ministerkonferens för ministrar ansvariga för byggnadsvård.

Det tredje symposiet (tidigare Fulda 1980, Venedig 1982) kring hantverksfrågor hölls i Würzburg med huvudinriktning på omhändertagande av äldre mer "vanlig" bebyggelse. Från svensk sida deltog utöver företrädare för riksantikvarieämbetet, representanter för byggnadsarbetareförbundet och byggförbundet.

Arkeologi och fysisk planering är ett område som prioriteras högt av många länder. Ett symposium kring detta ämne hölls i Florens i oktober. Sverige var där representerat av flera företrädare för kulturminnesvårdens regionala och centrala organ. Det svenska engagemanget i dessa frågor markerades också av det faktum att generalrapportören var svensk.

Båda dessa symposier kommer att följas upp inom kommitténs arbetsprogram för år 1985. I övrigt har arbetet under året rört förberedelse för aktiviteter under åren 1985–86 som bl. a. innebär industriminnesvårdskonferenser samt information-erfarenhetsåterföring inom ramen för tidskriften "A Future for Our Past".

7. Regionala och kommunala frågor

Huvudkommittén för regionala och kommunala frågor (CDRM) höll sitt fjortonde plenarmöte i Strasbourg den 21–22 mars 1984. Mötet ägnades bl. a. åt förberedelser för kommunministerkonferensen i Rom den 6–8 november 1984 och åt förslag till arbetsprogram för år 1985. Vid CDRM:s femtonde plenarmöte i Strasbourg den 20–21 september 1984 slutjusterades kommitténs rapporter till Rom-konferensen.

Den sjätte kommunministerkonferensen hölls i Rom den 6–8 november 1984. Den svenska delegationen leddes av civilminister Bo Holmberg. Vid konferensen behandlades två teman: "Kommunal självstyrelse: antagande

av en europeisk stadga om kommunal självstyrelse" och "Förhållandet mellan olika nivåer av kommunal förvaltning under en regional organisation". Vid överläggningarna fick frågan om stadgan en framträdande plats. Det framlagda förslagets principer godkändes enhälligt, medan delade meningar rådde om vilken form dokumentet borde ha – konvention eller rekommendation.

De verksamheter som för närvarande pågår inom CDRM gäller bl. a. kommunal självstyrelse, kommunal demokrati, kommunal administration, kommunal ekonomi och regionala frågor. Bland de nya verksamheterna under år 1985 märks "Kommunala åtgärder för att minska arbetslösheten".

8. Rättsfrågor

a) Rekommendationer

I rekommendation R(84)4 om föräldrars skyldigheter mot sina barn anges vilka riktlinjer som bör följas för att barnets bästa och föräldrarnas likabehandling skall tillgodoses i olika situationer.

Rekommendation R(84)5 anger vissa principer som bör vara vägledande när det gäller att åstadkomma en enklare och snabbare civilprocess, samtidigt som vissa principer bör gälla till skydd mot att rättegångsförfarandet missbrukas eller förhalas.

Rekommendation R(84)10 som antogs i juni 1984 tar upp olika frågor med anknytning till kriminalregister. Medlemsstaterna rekommenderas bl. a. att se till att uppgifter i sådana register erhåller ett gott skydd och att utdrag bara skall ges till myndigheter inom rättsväsendet och andra myndigheter med särskilda uppgifter på området. Enligt rekommendationen bör den registrerade ha viss insyn beträffande uppgifter om sig själv. Rekommendationen föranleder f. n. ingen lagstiftning men kommer att beaktas i den översyn av registerlagstiftningen som pågår i regeringskansliet.

Rekommendation R(84)11 avser att förbättra informationen till personer som avtjänar straff om möjligheterna att förflyttas till sitt hemland för verkställigheten. Dessa möjligheter ökar när den nya europarådskonventionen (från år 1983) på området träder i kraft. Detta förväntas ske den 1 juli 1985 (jfr prop. 1983/84:197, JuU 1984/85:1, rskr 1984/85:8). Med anledning av rekommendationen framställs ett informationsmaterial.

I rekommendation R(84)12 föreslås en rad åtgärder för att förbättra villkoren för utländska intagna i fängelser. Den föranleder dock ingen särskild lagstiftning för svenskt vidkommande.

I rekommendation R(84)15 anges vissa vägledande principer som bör gälla i fråga om statens skadeståndsansvar för vissa beslut eller åtgärder. Sverige avstod från att rösta för rekommendationen eftersom två av dess principer ansågs alltför vidsträckta.

I rekommendation R(84)17 uppmanas medlemsstaterna att främja jämställdheten mellan kvinnor och män i massmedia genom att vidta en rad åtgärder som förtecknas i rekommendationen.

I rekommendation R(84)21 uppmanas medlemsstaterna att underlätta för flyktingar att genom naturalisation förvärva medborgarskap i asyllandet.

Rekommendation R(84)23 behandlar harmonisering av medlemsländernas vapenlagstiftning. Rekommendationen tar bl. a. upp klassificering, registrering och kontroll av vapeninnehav. Den aktualiserar ingen svensk lagstiftning.

c) Kommittéarbetet

1. Under huvudkommittén för juridiskt samarbete (CDCJ) pågår utredningsarbete på en rad områden i syfte att uppnå ökad rättslikhet mellan Europarådets medlemsländer. Bland de ämnen som har utretts under år 1984 kan nämnas konkursförfarandet, allmänhetens deltagande i administrativa förfaranden som rör flera enskilda personer, åtgärder för att minska domstolarnas arbetsbörda, fosterfamiljefrågor, ögifyta sammanboendes privaträttsliga problem, dataskyddsfrågor, läkares rättsliga skyldigheter gentemot patienter samt ömsesidigt bistånd i skattefrågor.

CDCJ har under året haft sina 41:a och 42:a möten. Kommittén har föreslagit ministerkommittén att anta bl. a. de tidigare nämnda rekommendationerna R(84)4–5 och 15.

2. Huvudkommittén för brottsfrågor (CDPC) höll under år 1984 sitt 33:e möte. Kommittén beslutade bl. a. att föreslå ministerkommittén de tidigare nämnda rekommendationerna om kriminalregister m. m., om överförande av straffverkställighet, om utländska intagna och om vapenlagstiftningen. Med röstsiffrorna tretton för och en mot godkändes ett konventionsförslag om internationellt samarbete om brott rörande konstföremål. Fem medlemmar, däribland Sverige, lade ner sina röster, främst p. g. a. att konventionen inte behandlar de civilrättsliga frågor som kan bli aktualiserade.

Bland de frågor som under året behandlades av kommittéer under CDPC kan nämnas straffrättsligt ansvar för juridiska personer och ungdomsbrottslighet. Det finns numera ett särskilt samarbetsorgan för narkotikafrågor, Pompidougruppen under Europarådet (se punkt IV, Övrigt). Av de rättsliga frågor som under år 1984 behandlades där kan nämnas förbättrade möjligheter att spåra, beslagta och förverka vinster av narkotikahandel samt metoder för att nå narkotikamissbrukare som är föremål för åtgärder inom rättsväsendet.

3. Massmediakommittén (CDMM) med dess två underkommittéer, en med experter på mediapolitik och en med experter på juridiska mediafrågor, har fortsatt sitt arbete med att behandla olika frågor på mediaområdet. Den juridiska underkommittén har framför allt sysslat med de olika rättsliga problemen i samband med kabel- och satellitspridning av televisionsprogram och arbetar f. n. på en rekommendation i detta ämne.

4. Europarådets expertkommitté för frågor rörande asylrätt och flyktingar (CAHAR) fortsatte under år 1984 arbetet med att utforma en överenskommelse i den s. k. första asyllandsfrågan. Det visade sig emellertid omöjligt att enas om innehållet i ett förslag till rekommendation och arbetet med denna fråga har därför för närvarande avstannat. CAHAR har vidare fortsatt arbetet med en rekommendation om skydd för de facto-flyktingar samt ingående diskuterat situationen för olika flyktinggrupper.

c) Övrigt

Det fjortonde europeiska justitieminstermötet hölls i Madrid den 29–31 maj 1984. Vid mötet diskuterades bl. a. frågor angående konkursrätt, rättssystemets effektivitet i tider då brottsligheten ökar, verkställighet på civilprocessens område och samarbete för att bekämpa terrorism och internationell organiserad brottslighet.

III. Europarådets fond för bosättning och regional utveckling

Fonden för bosättning och regional utveckling (Resettlement Fund) bildades år 1956. Samtliga Europarådets medlemsländer utom Irland, Storbritannien och Österrike är anslutna till fonden. Dessutom är den Heliga Stolen medlem. Fonden bildades ursprungligen som ett instrument i flyktingpolitiken, men är numera inriktad huvudsakligen på att genom lån stödja infrastruktur-, sysselsättnings- och bostadsbyggnadsprojekt i regioner med stora befolkningsomflyttningar. Högsta prioritet ges härvid insatser i samband med flyktingströmmar och naturkatastrofer. Vid diskussioner om Europarådets bidrag till en balanserad ekonomisk och social utveckling mellan medlemsländerna spelar fonden en framträdande roll eftersom den är rådets enda konkreta instrument för att påverka utvecklingen inom detta område.

Fondens kapital ökades under år 1982 från 17,9 till 68,4 milj. US dollar. Härtill kommer att fonden vid utgången av år 1984 hade reserver och vinstmedel på 91,6 milj. dollar.

Med dessa medel som bas kan fonden på jämförelsevis fördelaktiga villkor låna upp pengar på den internationella kapitalmarknaden. Dessa medel lånas sedan ut till projekt i medlemsländerna med den inriktning som beskrivits ovan. En liten del av utlåningen sker på speciellt fördelaktiga villkor, för närvarande en räntesats av 1 %. Denna subventionerade utlåning bekostas av en del av fondens vinstmedel.

Sedan sin tillkomst och till slutet av år 1984 har fonden finansierat projekt i medlemsländerna om totalt 2 950 milj. dollar. Vid årsskiftet uppgick utestående lån till 2 288 milj. dollar varav 25,7 milj. dollar som subventionerade lån. De största låntagarna har varit Italien (38 % av lånemedlen) och Turkiet (ca 25 %). På senare tid har nytlåningen fått en jämnare geografisk fördelning och flera andra sydeuropeiska länder har erhållit stora lån. Under de senaste åren har fondens verksamhet expanderat mycket starkt. Nyutlåningen under år 1984 uppgick således till 583 milj. dollar. Trots denna expansion väntade vid årsskiftet 1983–1984 projekt för 1 410 milj. dollar på finansiering. Fondens vinst uppgick under år 1984 till 19,9 milj. dollar, vilket innebär en ökning med drygt 15 % sedan föregående år (17,2 milj. dollar).

Sverige inträdde i fonden år 1977. Vår andel i fondens kapital uppgår till 910 000 dollar, vilket motsvarar 1,33 % av totala kapitalet. Av detta belopp

har 280 000 dollar betalats in och 630 000 dollar är ett garantiåtagande. Sverige har bl. a. eftersträvat att utlåningen skall få en bättre geografisk fördelning, att en större andel av fondens vinst skall användas för lån på särskilt fördelaktiga villkor samt att flera länder skall ansluta sig till fonden.

IV Övrigt

a) Europafarmakopén

Sedan år 1975 har Sverige varit anslutet till konventionen om utarbetandet av en europeisk farmakopé. Denna innehåller kvalitetsnormer för läkemedelssubstanser och färdiga läkemedel och har bindande giltighet i de länder som anslutit sig till konventionen. I Sverige trädde den första utgåvan av Europafarmakopén i kraft den 1 januari 1978. Dess bestämmelser har sedan dess tillämpats av socialstyrelsens läkemedelsavdelning och läkemedelsindustrin vid registrering och kontroll av läkemedel samt för Apoteksbolagets läkemedelshantering. Under år 1980 påbörjades utgivningen av den andra editionen av Europafarmakopén, som på sikt kommer att ersätta den första editionen. Den innehåller dels reviderade bestämmelser från den första editionen, dels nya föreskrifter. Med utgången av år 1984 har nio delar av den andra editionen utgivits från trycket. Hela innehållet i de sju första delarna och vissa avsnitt i den åttonde delen av den andra editionen har hittills hunnit sättas i kraft i Sverige. Under år 1984 har revisionen av den första editionen i stort sett slutförts och det beräknas att hela innehållet från den första editionen har hunnit publiceras i den andra editionen och sättas i kraft i medlemsländerna vid årsskiftet 1986–1987.

Sjutton länder är nu anslutna till konventionen däribland samtliga nordiska länder. Under år 1984 har Grekland blivit medlem i samarbetet.

Sverige var representerat vid samtliga tre kommissionsmöten under år 1983. Dessutom medverkar 13 svenska representanter i de totalt 25 expertgrupper, som förbereder och bearbetar det material, som skall ingå i farmakopén. Omfattande experimentellt förarbete utförs även på nationell nivå, på statliga laboratorier och vid vissa industriföretag. I Sverige deltar bl. a. socialstyrelsens läkemedelsavdelning, apotekens centrallaboratorium och några av landets farmaceutiska industrier.

Under år 1981 skedde en översyn av uppläggnings- och arbetet inom farmakopékommissionen och på expertgruppsnivå. Nya prioriteringsregler har medfört att arbetet sedan år 1982 koncentrerats till nya medicinskt och farmaceutiskt ändamålsenliga läkemedel. Därigenom har ett ökat antal undersökningsmetoder och monografier för nya läkemedelssubstanser kunnat fastställas. Under år 1984 påbörjades prioritering av vilka nya läkemedelssubstanser och läkemedelsberedningar, som skall ingå i kommande delar av Europafarmakopén. Arbetet med dessa beräknas komma igång under år 1985.

b) Pompidougruppen (Narkotikafrågor)

Samarbetet, som numera omfattar Belgien, Danmark, Frankrike, Grekland, Irland, Italien, Luxemburg, Nederländerna, Norge, Portugal, Schweiz, Spanien, Sverige, Turkiet och Västtyskland, inleddes år 1971 på initiativ av den franske presidenten George Pompidou. Sedan år 1980 är det inkorporerat i Europarådet. Samarbetet är multidisciplinärt. De ministrar som är ansvariga för samordningen av narkotikafrågorna möts ungefär en gång vart tredje år och gör de gemensamma uttalanden, som påkallas av utvecklingen och gjorda utredningar samt bestämmer inriktningen på samarbetet under åren fram till nästa ministermöte. Mellan ministermötena sammanträder två gånger om året representanter för de olika medlemsländerna (s. k. permanenta korrespondenter) för att genomföra ministrarnas beslut.

Det första egentliga ministermötet efter inkorporering i Europarådet – det sjunde totalt – hölls under franskt ordförandeskap i Paris den 12–13 september 1984.

När det gäller kontrollfrågorna underströk ministrarna bl. a. att åtgärder för att beslagta tillgångar, som tillgripits genom narkotikabrott bör förbättras. Detta gäller även det nationella samarbetet i dessa frågor. Det bör vidare undersökas om det finns faktorer i fråga om handeln och missbruket av kokain som avviker från vad som gäller övrig narkotika. Om så är fallet bör det övervägas att närmare undersöka dessa särskilda problem. När det gäller förebyggande insatser, vård och rehabilitering framhölls särskilt behovet av erfarenhetsutbyte och information om olika metoder liksom vidareutbildning för personalen inom dessa områden.

Ministrarna enades om att under de närmaste åren prioritera följande frågor i samarbetet:

- 1) kriminalvårdens (inklusive häktenas) roll när det gäller att möta narkotikamissbrukarnas problem,
- 2) efterforskning, beslag och förverkande av tillgångar åtkomna genom narkotikabrott,
- 3) epidimiologiska undersökningar i form av en s. k. multicystudie och ett samarbete om skolundersökningar,
- 4) metoder att nå ungdomar som särskilt riskerar att hamna i missbruk samt
- 5) andra problem som kräver skyndsam undersökning.

Diskussionerna om ett italienskt förslag rörande möjligheter att ingripa på internationellt vatten mot fartyg som misstänks smugla narkotika skall fortsätta.

Vid ministermötet åtog sig Storbritannien att vara ordförande i Pompidougruppen för tiden fram till och med nästa ministermöte, som planeras äga rum år 1987.

